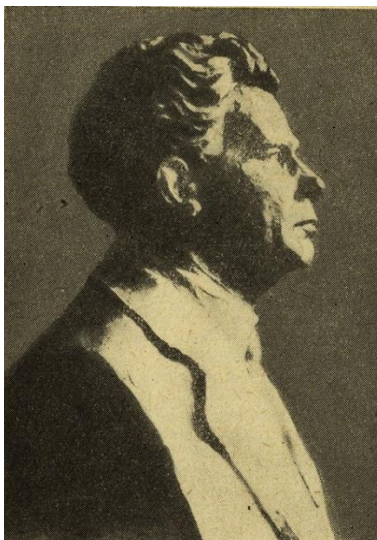

ISTORIOGRAFIE

**O comoară a muzicologiei românești
ce-și așteaptă valorificarea**

**Fondul *George Breazul* din cadrul bibliotecii
Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor (VIII)**

Vasile Vasile

Bustul lui George Breazul realizat de Ion Jalea

Trecând spre documentele minei aurifere cu conținut muzicologic, pornim de la ideea că George Breazul **continuă deschiderile predecesorilor, Teodor T. Burada și Mihail Poslușnicu**, realizând monumentală sinteză, numită inspirat *Patrium Carmen*, în care adună și sistematizează datele istoriei muzicii din țara noastră, pregătind drumul viitoarelor nouă volume ale *Hronicului muzicii românești*, datorate

abnegației și acribiei academicianului Octavian Lazăr Cosma²³⁰. Cartea lui Breazul reunește trei domenii: etnomuzicologia, bizantinologia - muzica bisericească și muzicologia. Primelor două le-am oferit spațiul paginilor anterioare, urmând ca aici să fie conturate materialele cu caracter muzicologic din fondul adunat în timpul vieții cărturarului, unele prezentate și în paginile din urmă.

Lucrării amintite se adaugă **studiile ample, articolele și cronicile**, parțial adunate în cele șase volume amintite de *Pagini din istoria muzicii românești* – rezultate din adunarea la un loc a unor materiale risipite în presa vremii, adunate de soția muzicianului - completate de monografiile dedicate lui Gavriil Musicescu și D. G. Kiriac precum și de sintezele menționate: *La bicentenarul nașterii lui Mozart* - despre care am făcut deja unele aprecieri - și *Un capitol de educație muzicală*²³¹.

Toate au la bază documente aflate în propria arhivă, Breazul fiind - așa cum am mai afirmat – primul valorificator al materialelor ce alcătuiesc ceea ce am numit „o mină de aur a muzicologiei românești”, mult prea puțin cunoscută și mai ales pusă în valoare, în ciuda faptului că adăpostește elemente excepțional de importante pentru istoria muzicii și a culturii românești.

Principalele cărți de muzicologie publicate ale lui George Breazul

Breazul a practicat deopotrivă cronică evenimentelor muzicale la care era martor, dar a abordat și studii bazate pe documente vechi sau pe lucrări generale, ori de specialitate, în scrisul său **neputându-se stabili o graniță între aceste tipuri muzicologice.**

Atras de **dezideratele educației muzicale** criticul – muzicolog își va extinde activitatea spre acest domeniu, elaborând materiale curriculare, programe, manuale, culegeri de cântece cu destinație didactică, articole în care militează pentru soluții viabile și realiste ale activității educaționale și artistice școlare și reconstituie pagini memorabile din istoria învățământului românesc în două studii ample. Calitatea lui de profesor al noii discipline – *Enciclopedia și Pedagogia muzicii* - ale cărei directive le stabilește, îl determină să caute cele mai potrivite soluții pentru educația muzicală a tinerilor, stabilind anumite legături între viața artistică școlară și cea culturală. Acest conglomerat al scrisului brezist își găsește o reflectare foarte fidelă în materialele documentare din biblioteca sa, concretizate parțial în lucrări de specialitate în limba română dar și în alte limbi europene, în fișe, ciorne, crochiuri, dactilograme, materiale publicate și publicabile etc. Investigarea întregului fond moștenit de la muzicolog mi-a permis conturarea **coordonatelor mari ale excepționalului material documentar.**

Debutul muzicologic se înregistrează în revista *Muzica* în numărul 1, din ianuarie 1921, când vede lumina tiparului primul său articol referitor la educația muzicală în școlile secundare²³². Acest debut în revista de specialitate vizând educația muzicală a fost dublat de cel muzicologic, o dovadă a simbiozei celor două domenii în scrisul său. În următoarele pagini ale revistei apare un scurt portret al marelui muzician, Gheorghe Ștephănescu, articol ce antcipă deschiderea enciclopedistă a muzicologului, confirmând interesul pentru muzica românească²³³.

La 19 februarie 1925 Maximilian Costin îl ruga să nu întârzie cu articolul despre *Arhiva fonogramică* și îl invita să-i trimită și alte materiale necesare numerelor viitoare ale revistei

Muzica, așa cum citim din următoarea carte poștală, având pe verso fotografia lui Enescu.

Carte poștală reprezentând pe
George Enescu,
cu textul lui Maximilian Costin privind
colaborarea cu George Breazul – XI. 481

Visul celor doi muzicieni, ctitori ai unei reviste de specialitate, ajunsă în prezent la vârstă centenară, nu se destramă nici după plecarea lui Breazul la Berlin, la studii. Din Tescanii Bacăului, unde se afla alături de soția sa, descendenta a tescănenilor, la 6 mai 1922, Maximilian Costin îi scria, la Berlin: „...fără tine, Breazule, mi-ar fi greu și displăcut să mai fac un singur pas pe drumul ce am apucat, singurul cu putință pentru mine totuși (...) Dar pentru că ne-am găsit, Breazule, nu trebuie să ne pierdem. Să luptăm pentru a rămâne mereu unul lângă altul, măcar cu gândul, dacă altfel nu se va putea și trebuie să se poată”²³⁴. Ulterior, cei doi vor semna o metodă de vioară²³⁵.

Încă în 1928, ca urmare a activității sale publicistice și etnomuzicologice, Nichifor Crainic îl considera pe George Breazul „**întemeietorul criticii muzicale științifice la noi**”²³⁶.

Elevul său, Gheorghe Ciobanu, alături de aprecierea unui eminent profesor berlinez despre George Breazul „este primul discipol român care s-a specializat enciclopedic și intenționat în știința muzicologiei”²³⁷. Directorul prestigioasei instituții

europene *Internationales Musiker – Brief – Archiv* îl numea într-o scrisoare ce i-a adresat-o „Riemann al României”.

Ada Brumaru, vedea în fostul ei profesor „un savant dăruit cu irezistibilă vocație în puterea de comunicare a spiritului său cercetător”²³⁸. Studiul citat dovedește o imparțialitate exemplară, aspect reliefat cu ocazia centenarului nașterii muzicologului: „Breazul nu l-a iertat pe George Georgescu pentru spiritul tiranic cu care lupta pentru a stăpâni integral organizațiile muzicale. A pus pe hârtie în fața lumii adevăruri care nu vor fi fost prea comode statutului său, cu oarecare eleganță și ironie civilizată totuși. «Feuda» lui George Georgescu a fost comandată de un «mare senior» (...) într-un faimos articol polemic, din care aflăm date despre o manifestație pentru Perlea și o contramanifestație în favoarea lui Georgescu, deși „ambii de mare valoare artistică și ambii absolut necesari mișcării noastre muzicale”²³⁹. Studiul citat evidențiază faptul că muzicologul înfruntă cele două poziții, arătând că ele dovedesc faptul că „au fost uitate muzica românească și nevoile lor. Sunt ignorate valorile muzicale prin însuși faptul că Perlea, înzestrat cu o natură psihică meditativă, o valoare artistică excepțională (sublinierea autoarei) ar fi meritat de mai multă vreme să aibă o situație din care să poată trăi - și material și spiritual”²⁴⁰.

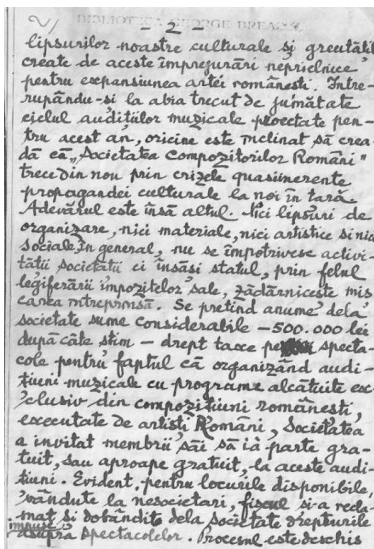
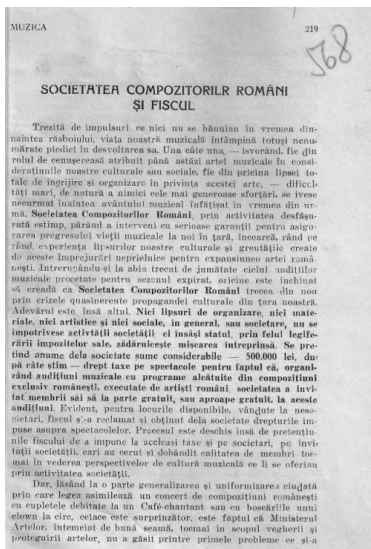
Breazul este, în același timp, autorul unor **materiale lexicografice publicate în marile dicționare de specialitate europene amintite** și textele acestora sunt păstrate atât în ciorne și dactilograme chiar și în extrase din volumele respective. În ele propune muzicologiei europene figuri reprezentative ale muzicii românești. În monumentală enciclopedie germană - *Die Musik in Geschichte und Gegenwart* – întâlnim prezentări ale unor personalități de seamă ale muzicii noastre: Ciprian Porumbescu Gavriil Musicescu. Iacob Mureșianu, D. G. Kiriac, Ion Nonna Otescu, Filip Lazăr, Dinu Lipatti, Marțian Negrea, Alfred Mendelsohn și Lakatos Istvan ș. a. Nu se împlinise un an de la decesul lui Breazul când directorul literar al prestigiosului lexicon, Wolfried Brennecke, îl aprecia pe muzicologul român „un colaborator extraordinar de important (...) prin vastele sale cunoștințe ale

vieții muzicale românești, cât și prin stăpânirea perfectă a limbii germane” și-i cerea soției celui dispărut să caute printre manuscrisele sale articolele referitoare la Theodor Rogalski, Constantin Silvestri și la muzica românească, populară și cultă și la viața muzicală²⁴¹. În alte dicționare enciclopedice fiul Romanaților înscrie comuna natală, Amărăști, pe harta culturală a lumii, cum se întâmplă în *Encyclopédie de la Musique – Fasquelle*, care-l reține în calitate de muzicolog „qui a publié un grand nombre d’ouvrages et d’articles, sur la musique roumain ou sur la musique en Roumanie”²⁴². Și în această enciclopedie Breazul prezintă profilurile muzicienilor români reprezentativi ai celor două secole, unii amintiți mai sus și lista se completează aici cu alții: Eusebie Mandicevski și Paul Constantinescu și cu cei solicitați de conducerea enciclopediei: Theodor Rogalski și Constantin Silvestri etc. Spre sfârșitul volumului face o succintă prezentare a muzicii românești, conturând în ea elementele ei specifice²⁴³. Un material asemănător despre specificitatea muzicii românești a fost publicat în anul 1943, în revista bulgară *Serdika* și apoi, un altul consacrat lui *Gheorghe Cucu* în volumul XXIII din *Marea Enciclopedie Sovietică*, apărută la Leningrad. În volumul XXXIV al *Marii Enciclopedii Sovietice* va publica profilul lui Ciprian Porumbescu. Comparând cele două prestigioase enciclopedii se pot constata transferuri de portrete dar și texte diferite.

Există în fondul purtând numele lui George Breazul dovezi foarte clare pentru **înscrierea sa în prima linie a frontului muzicologic românesc**. Printre aceste dovezi merită luate în seamă **sutele de studii de specialitate și miile de articole**, păstrate în fondul descris, cărțile sale care au făcut carieră, conferințele și emisiunile radiofonice precum și pledoariile sale în favoarea dezvoltării unei vieți muzicale adecvate țării noastre.

Necesitatea sprijinirii de către stat a vieții și a creației muzicale este un subiect ce revine cu insistență în scrisul său. În 1921 cerea „subvenționarea revistei” *Muzica*, lipsa de sprijin a publicației interesată de viața și creația muzicală dovedind „o slăbiciune primejdioasă prestigiului autorității”²⁴⁴. În 1926 criticul formulează cerințe pentru

sprijinirea oficială a vieții muzicale, propunând ca manifestările muzicale ale *Societății Compozitorilor Români* să fie scutite de taxe, ceea ce ar înlesni accesul marelui public la marea muzică. E interesant faptul că textul acestei pledoarii se păstrează în ambele forme: tipărit și scris de mână de însuși Breazul.

Muzica, Timișoara, An VI , nr. 7 – 8, septembrie – octombrie 1926,
p. 219 – XVI, 568

Entuziastul tânăr cărturar așează pe o platformă foarte extinsă, planul său de **făurire a unei culturi muzicale naționale**, bazată pe spiritualitatea populară, pe cea bizantină bimilenară și pe cea vizând constituirea unor instituții moderne care să asigure ridicarea culturală a neamului său. De aceea, pornește de la „lipsa de interes manifestată față de chestiunile relative la arta muzicii”, care „au făcut ca acum, când în toate direcțiile de activitate culturală românească se fac studii pentru cercetarea, distingerea și afirmarea caracteristicului firii noastre, numai în direcția muzicii să ne găsim împresurați de piedici, de dificultăți care împovărează pentru încă multă vreme posibilitățile de studii științifice muzicale și de discernământ” –

cum nota într-un studiu, pregătitor pentru *Arhiva fonogramică*²⁴⁵. Printre cele mai noi realizări în domeniul muzical sunt amintite Opera de stat, concertele simfonice, conservatoarele de muzică – „imitate sau organizate după impresiile pe care le-a cules într-un voiaj de plăcere prin Apus un amator de muzică”. Nu avem însă „colecții de transcrieri ale cântecelor populare, cum nu avem un muzeu de instrumente și jucării muzicale românești, în care am putea studia realitățile artistice ale melosului popular și acustice ale uneltelor muzicale naționale” – cum evidențiază autorul articolului ce deplânge faptul că „nu ne-am învrednicit până azi să studiem temeinic problema muzicii noastre, nici nu ne-am pus serios asemenea probleme”, lăsându-ne dominați de spiritul „empirist, cu aceleași buruieni și leacuri vrăjitorești cu care țăranul român, își tratează suferințele”. Considerând că această stare poate fi depășită, el scrie că „se resimte și la noi nevoia de a recurge la documentarea și adâncirea științifică a cheștiunilor muzicale, de a se face cercetări potrivit metodelor de investigație științifică”. Tonul criticului devine dur atunci când condamnă pe confrății care se dovedesc față de creațiile românești „cântitori”, încurajând pe organizatorii care văd în auditorii români niște „gâște de jumolit ale impresarilor și membri în comisii. Muzica e în grija celor numiți care concertează de preferință în sala Ateneului Român, sub auspiciile cunoscutei noastre fundații culturale. Ei sunt factorii activi ai muzicii, așa zise românești. Ei călăuze și emuli”²⁴⁶.

Extras – XIV – 252 - din ziarul *Cuvântul*, București, 14 noiembrie 1927, p. 1

Arhivist convins încă din prima tinerețe, Breazul a păstrat pentru posteritate în propria bibliotecă una din dovezile activității sale dirijorale, de promotor al valorilor muzicale – afișul concertului pe care l-a inițiat și condus în 1913.

Afișul concertului Societății corale *Doina* din 1913, dirijat de George Breazul - *XIII*, nr. 2143

O **ordonare pe criterii tematice** a acestor numeroase materiale - rezultată din cercetarea documentelor inventariate în cele 17 registre – poate fi făcută pe principalele coordonate ale evoluției muzicii în țara noastră, pe care le urmărim în continuare.

Viața muzicală românească este urmărită în seria de cronici ale concertelor organizate sub egida *Societății Compozitorilor Români* începând din 13 decembrie 1924, cele mai importante fiind cele din anii următori: 1925: 21 februarie 28 martie 5 aprilie, 25 aprilie. 23 mai, 30 mai; 1926: 7 martie, 18 martie; 1930: 10 martie – toate dovezi ale urmăririi de către criticul muzical a derulării concertelor simfonice organizate de noua formă instituționalizată a muzicienilor, activitate conturată în studiul consacrat aniversării a 90 de ani de la întemeierea obștei muzicienilor din România²⁴⁷. Arătăm în acel studiu că, deși nu aparținea acestei organizații a muzicienilor, George Breazul a **participat la activitățile ei și a elogiat și încurajat manifestările muzicale** pe care aceasta le organiza și le patrona. „Este prima dată, credem, când *Societatea Compozitorilor Români* se arată în public cu lucrări numai de-ale membrilor săi și nu este îndeajuns de mare mândria ce trebuie să încercăm și să trezim, chiar în cei mai sceptici, asupra prestigiului pe care arta noastră muzicală îl capătă”. În program figura și un dans din opera *Oedip*. Criticul considera că autorul fragmentului din opera sa capitală descinde „din rândurile augurilor” – deci al preoților prevestitori ai viitorului muzicii naționale, autorul prezidând „numai, foarte de departe, din plina maturitate a unei personalități strădaniile alor noștri”. De asemenea, atrage atenția că vedea în această primă manifestare publică a breslei muzicienilor „o puternică dovadă a posibilităților creatoare românești”²⁴⁸. În: *Universul literar* din 7 martie 1926 subliniază rolul însemnat al *Societății* în cultura noastră.

Timp de aproape o jumătate de secol Breazul a fost **ochiul cel mai vigilent și mai avizat asupra vieții muzicale românești**, cele două volume, al III-lea și al IV-lea ale *Paginilor din istoria muzicii românești*, înmănunchind articolele sale de critică muzicală, **acea critică pe care o putem numi de direcție**, deschisă anterior, în domeniul literar de Titu Maiorescu și care se referă la activitatea interpretativă și creatoare, dar și la cea educațională, între acestea găsim legături apte să contribuie la dezvoltarea personalității școlărilor de cele mai diferite vârste și a pregătirii lor în calitate de

participanți la asemenea manifestări. Susținător activ al unor astfel de manifestări, criticul devine principalul apărător al manifestărilor muzicale bucureștene, sprijinul fiind vizibil și din pledoariile pentru implicarea statului în susținerea vieții artistice: construirea unei săli de concerte - 14 martie 1925, rezolvarea nevoilor vitale ale vieții muzicale românești - august – octombrie 1929, educația simfonică a publicului - 18 noiembrie 1929, fundarea unei biblioteci muzicale - 31 iulie 1927 ș. a. m. d.

În toamna anului 1929 criticul saluta „organizarea unei orchestre simfonice românești”, marcată de cele „două demonstrații simfonice prezidate de Ernst Kunwald și George Enescu, primul dirijând «Berliner Simfonic – Orchestre», iar al doilea această formație orchestrală germană dar și orchestra «Uniunea Artiștilor Instrumentiști (Sindicat profesional)»²⁴⁹.

Extras din cronica – 15 octombrie 1928 – XIV – 256

Ochi atent la toate manifestările muzicale românești, George Breazul încondeiază **activitatea societății corale Carmen** - 27 decembrie 1924; urmărește celelalte formații muzicale bucureștene și încurajează activitatea corală susținută și de alte formații - 30 decembrie 1929, 29 decembrie 1930 etc. Materialele adunate și privindul pe Marcel Botez dirijorul societății *Cântarea României* pot alcătui elementele esențiale pentru conturarea personalității eminentului dirijor și profesor

bucureștean, pe nedrept dat uitării. Asemenea materiale nu trebuie să rămână simple cronici gazetărești deoarece reprezintă importante surse pentru reconstituirea istoriei vieții muzicale românești, în primul rând al celei bucureștene.

Activitatea Filarmonicii și a Operei îl preocupă în mod prioritar. Așa cum am mai afirmat, multe dintre aceste cronici trebuie considerate izvoare ale istoriei muzicii românești. În 1930 criticului nu-i scăpa faptul că între timp, „concertele simfonice deveniseră „mai ferite de vicisitudinile politice” - și puteau menține, „cu toată criza economică, ritmul normal al sigurei existente”, desfășurându-se „sub auspicii oficiale - când înalta oblaudire regală, când condiționate de subvenția statului și se organizează în jurul unei personalități muzicale, în specie, dirigențială”, enumerând pe Eduard Wachmann, Dimitrie Dinicu, George Georgescu”. Realizarea reprezentațiilor de operă este încetinită de „faptul că multilateralitatea aspectelor și complexitatea elementelor constitutive ale unui ansamblu de operă, își află cu nemăsurat mai multă greutate un exponent, corespunzător și reprezentativ într-o personalitate”²⁵⁰.

Extras din cronica lui G. Breazul - *Simfonicele. Enescu și Andricu* – XIV - 264

Criticul român urmărește cu aceeași consecvență prestațiile **pianiştilor români**, interpreți ai unor lucrări universale: Florica Musicescu, Constanța Erbiceanu, Silvia

Chelaru Șerbescu, un loc aparte acordându-l în scrisul său pianistului Dinu Lipatti, așa cum am arătat în 1996²⁵¹.

Nici **pianiștii occidentali care au concertat la București** nu sunt neglijați, prestațiile lor fiind percepute și prezentate cu statutul de evenimente. Printre pianiștii europeni ale căror prestații au atras condeiful lui Breazul, merită amintiți: Alfred Cortot, Emil von Sauer, Ernst Riemann, Claudio Arrau, Béla Bartók, Edwin Fischer, Walter Gieseking, José Iturbi, Wilhelm Kempff, Arthur Rubinstein etc.

Printre violoniștii reținuți pentru prestațiile lor bucureștene, interpreți ai unor creații de mare popularitate, prezentate la București, se numără: Fritz Kreisler, Jacques Thibaud, Jascha Heifetz, lor alăturându-se violonceliștii Pablo Casals, Gaspar Cassado, Emanuel Feuermann ș. a.

Muzica de operă reprezentată în țara noastră și în primul rând în Capitală ocupă un loc aparte în scrisul lui Breazul și cu ea se face trecerea spre studiile ample de muzicologie, de tipul *Începuturile teatrului muzical în Principatele Românești*. Este vorba despre materialele consacrate turneelor unor trupe de operă în orașe românești dar și unor prestații ale cântăreților George Folescu, Elena Drăgulinescu – Stinghe, Nicolae Secăreanu, George Niculescu – Basu, Constantin Stroescu, Petre Ștefănescu – Goangă ș. a.

Extras din cronica în care elogiază calitățile sopranei Elena Drăgulinescu – Stinghe – XIV – 257

Trebuie reținute cronicile consacrate prestațiilor la București ale unor **cântăreți celebri**: basul Feodor Șaliapin, baritonul Sigismund Zaleski, tenorul Raiceff, tenorul Tito Schipa și alții.

Am amintit mai sus pe **unii dintre marii cântăreți europeni de operă apăruți pe scenele bucureștene**, completând constelația artiștilor străini ce au contribuit la consolidarea vieții muzicale românești. Fondul ne oferă date ce susțin ideea extinderii interesului cronicarului și muzicologului pentru viața muzicală și din alte centre ale țării. Producțiile Conservatorului din Cluj cu *Fidelio*, manifestările muzicale de la Chișinău și Cernăuți sunt doar câteva exemple.

Criticul muzical este convins de rolul deosebit al muzicienilor europeni prezenți pe podiumurile românești și are cuvinte de laudă pentru **marii dirijori europeni** care au prezentat pe scenele de concert bucureștene lucrări ale marilor epoci stilistice. Rețin atenția criticului român renumiții conducători de orchestră prezenți pe podiumurile bucureștene: Arthur Nikisch, Oskar Nedbal, Henri Morin, Herbert Albert, Hans von Benda, Karl Böhm, Ernest Kunwald, Ernest Ansermet, Maurice Ravel, Pierre Monteux, Hermann Scherchen, Clemens Krauss, Felix Weingartner, Willem Mengelberg, Enrico Mainardi, Carlo Zecchi, Herbert von Karajan și alții. Contribuția lor la clădirea și consolidarea vieții muzicale românești nu poate scăpa criticului muzical militant foarte activ pentru alinierea țării noastre la standardele artistice europene.

Atent la înscrierea în viața muzicală românească a creațiilor autohtone, criticul muzical reține prezentarea în concert a primei simfonii enesciene, a *Rapsodiei* lui Drăgoi și a „trei impresionante cântece de Marțian Negrea”, interpretate „cu lirismul și emotivitatea particulară” de tenorul Constantin Stroescu. În aceeași cronică Breazul ia în discuție și calitățile dirijorale ale lui Herbert von Karajan, demonstrate la București.

Muzicologul privește într-o perspectivă integratoare **activitatea instituțiilor universitare de învățământ muzical și din mișcarea artistică școlară și universitară**, făcând aprecieri asupra *concursului coral interșcolar – 1921*: asupra *muzicii instrumentale din învățământul secundar*: octombrie - decembrie 1925; a producțiilor de sfârșit de an ale Conservatorului de Muzică: 19 iunie 1927 și 24 iunie, a audițiilor muzicale pentru școlari - 6 ianuarie 1930, a audițiilor elevilor Conservatorului de Muzică din București - martie 1930 ș. a.

Cunoscător al vieții muzicale din Basarabia și Bucovina, oaspete frecvent la Cernăuți și la Chișinău, criticul și muzicologul are în vedere în materialele sale unele aspecte și nevoi ale vieții muzicale basarabene, reflectate în cronicile din aprilie 1929 și 10 aprilie 1933, sau culegerile de folclor din Bucovina ale lui Matthias Friedwagner - 5 iulie, 29 iulie, 10 august 1941, la care am făcut referiri în prezentarea recentă a primului volum îngrijit de Constanța Cristescu²⁵² și premiat recent de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor. Breazul a dovedit **un interes deosebit pentru folclorul din Basarabia, fiind convins că acesta este parte integrantă din cel românesc**. În 1929 propunea Ministerului Cultelor și Artelor cercetarea trecutului vieții muzicale basarabene, poetul Ion Minulescu mulțumindu-i la 26 februarie 1929 și cerându-i să pună la dispoziție „datele necesare relative la trecutul și activitatea desfășurată de Conservatorul din Chișinău” - XI – 1779.

În același timp muzicologul crede necesară cunoașterea de către publicul român a unor **figuri de mari muzicieni europeni sau a operelor lor**, insistând asupra **prezenței acestora în manifestările din țara noastră**: *Muzicieni dispăruți: Hermann Kretzschmar* - 29 noiembrie 1924; *Feruccio Busoni* - 6 decembrie 1924, avansând propuneri concrete pentru comemorarea lui Beethoven în România - 28 februarie 1927 etc. Orientarea muzicologului român spre Kretzschmar nu e întâmplătoare, el fiind – așa cum îl caracterizează Ada Brumar, „personajul Wendeil Kretzschmar din romanul «muzical» *Doctor Faustus* de Thomas Mann (...) unul dintre

marile spirite inițiatore ale muzicologiei germane egal în influență cu Hugo Riemann”²⁵³.

Muzicologul este convins de **necesitatea afirmării europene a muzicii românești**, așa cum se relevă în mai multe articole, dintre care amintesc: *Muzica românească peste graniță* - 29 noiembrie 1924, *Muzica românească în străinătate* - martie 1925.

Articol semnat de George Breazu în revista *Muzica*, Timișoara, martie 1925 - XVI - 566

Muzicologul condamnă modalitățile defectuoase de promovare a muzicii românești, deoarece „cabotini ne compromis în așa chip că nici uriașa figură artistică a lui Enescu nu ne poate reabilita”. Criticul amintește de interesul sporit al străinilor pentru muzica românească, citând numele

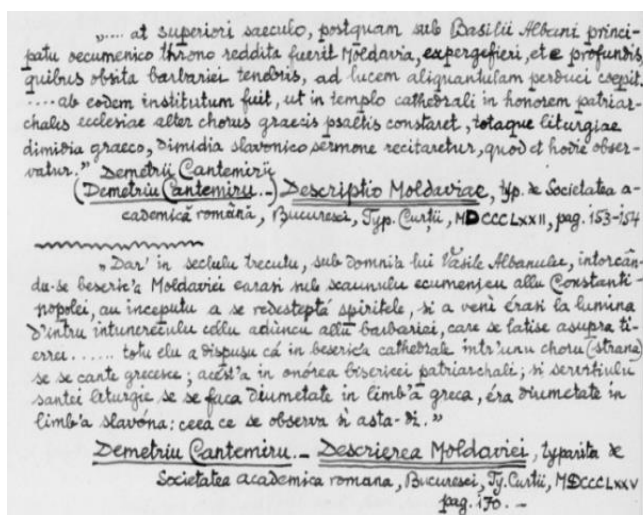
profesorului Hagel, care i-a dat acceptul de a se cânta la Filarmonica din Berlin *Rapsodia în La* de Enescu. „Deși în majoritate tehnicieni la Charlottenburg, studenții români, au umplut sala și, desigur, opera în sine, dar și studenții au contribuit ca opera să fie ovaționată, să se strige «bravo», nemții chiar să se entuziasmeze și astfel opera să obțină succesul cel mai mare din întreg programul”²⁵⁴. Am mai făcut referiri în paginile din urmă la **contribuția lui George Breazul la proiectarea în universalitate muzicii românești**, concretizată în publicarea unor microportrete ale muzicienilor români, în dicționare enciclopedice și de specialitate din țări occidentale. **Dicționarul enciclopedic din 1993** îl consideră „unul dintre întemeietorii istoriografiei muzicale românești”²⁵⁵.

Muzicii bisericești și religioase – componentă a spiritualității românești – muzicologul îi acordă o deosebită atenție – reflectată în materialele documentare salvate de la piere, printre ele impunându-se cărțile de cult cu notație psaltică, unele amintite în paginile din urmă, ce necesită investigații profunde și profesionale, deoarece ascund aspecte importante ale acestor categorii de lucrări muzicale, liturgice, monodice și corale, oferind jaloane pentru urmărirea trecerii de la vechile culegeri în notație psaltică la cele polifonice și armonice. Muzicologul vizează rolul corurilor bisericești propunând soluții de susținere a acestor formații corale – 1920; pledează pentru păstrarea tradițiilor milenare ale cântării monodice tradiționale - 7 martie 1926 și pentru înființarea Academiei de Muzică Religioasă – 16 iunie și 1 august 1927, ajungând la propuneri pentru îmbunătățirea activității corului Capelei Române din Paris iulie 1927 și la studiul complex, se pare neterminat - *Muzica primelor veacuri ale creștinismului* - apărut în revista *Raze de lumină*²⁵⁶. Nu se cunosc date concrete – în afara unei scrisori adresată fratelui său, căruia îi cerea să-i procure unele materiale de specialitate - pentru traducerea în fapte a propunerii lui Oskar Fleischer, vizând realizarea în comun a unei lucrări consacrate muzicii bizantine. Nerealizarea acestui proiect reprezintă una dintre marile pierderi pentru amândoi: Breazul rata posibilitatea lansării alături de o autoritate europeană recunoscută a vremii, iar

profesorul berlinez scăpa prilejul conlucrării cu un practician autentic al acestui gen de muzică. Dar au rămas de la eminentul profesor român deschideri spre acest orizont muzical legat organic de spiritualitatea românească și de plămada sufletească a poporului nostru: studiile și articolele în care scrutează vechimea acestui domeniu muzical – vezi studiul tocmai citat - personalitățile marcante care au ilustrat „muzica bisericească străbună” – cum inspirat a numit-o – în frunte cu dascălul său, Ion Popescu – Pasărea și propunerile unor soluții viabile pentru revitalizarea acestei muzici cu tradiție milenară: *Muzica bisericească română, Învățămintul muzical în Principatele Românești – de la primele începuturi până la sfârșitul secolului al XVIII-lea*. Nu trebuie uitată reflectarea evoluției acestei muzici în *Patrium Carmen*, unde inserează date și documente referitoare la vechea muzică bizantină și la primele forme corale ale muzicii bisericești.

Nenumăratele fișe întocmite de posesorul bibliotecii atrag atenția asupra **părerii savantului despre muzica creștină**, ele contrazicând teoriile superficiale ale timpului ce căutau și limitau obârșiile acestei muzici în cultura antică elină și mărgineau istoria muzicii românești la secolul al XIX – lea, vechea noastră muzică fiind creată după o altă paradigmă deosebită de cea occidentală și anume cea orientală, cu o altă estetică, semiografie, semnificație, formă de prezentare, modalități de creație etc. Breazul plasează originea muzicii creștine în „cântarea psalmilor, a evreilor și neîndoielnic folosind tezaurul melodic al acestora”, cristalizându-se din aceasta în timp „o muzică vocală care se deosebește foarte mult de cea veche grecească și care adaptează textele traduse în grecește și latinește ale Vechiului Testament și acele imitate după ale Noului Testament, după principii cu totul noi (...), le adaptează la un restrâns număr de melodii tradiționale, astfel că nu textele, ci melodiile sunt elementul statornic și melodia trece mai mult ca la vechii greci pe primul plan”. Documentarea se dovedește minuțioasă extinzându-se în lucrări de specialitate, în cele mai diferite limbi: germană, franceză, latină, greacă, italiană, engleză, rusă etc. Astfel, pentru perioada medievală apelează la extrasele din lucrări de patologie, în

limba greacă și latină, ale lui J. P. Migne, dar și la letopisețe kievene și rusești, însoțindu-și însemnările cu extrase din partituri de epocă. Nu-s neglijate textele specialiștilor vremii: Jules Combarieu – *La musique et la magie, Etudes de philologie musical* - Hugo Riemann – *Handbuch der Musikgeschichte* - Georg Schünemann – *Geschichte der deutschen Schulmusik* - Johannes Wolf – *Geschichte der Musik* etc. Pentru perioada bilingvismului liturgic practicat la noi are la îndemână considerațiile lui Dimitrie Cantemir, asupra căruia își îndreaptă atenția din mai multe perspective.

Fișa nr. 1570 – extras din *Descriptio Moldaviae*

Cele 93 de fișe din plicul ce avea titlul *Unirea* urmăresc creația muzicală închinată marelui eveniment de la 24 Ianuarie 1859, consemnând atestarea horei încă în culegerea lui Sulzer. Criticul este și muzicolog, semnând portrete de **muzicieni recunoscuți pentru valoarea creației lor**: Gheorghe Dima - 16 martie 1931, Alfonso Castaldi – 1921, D. G. Kiriac - 16 ianuarie 1928, Ionel G. Brătianu - februarie 1922, George Georgescu – 1921, recenzii ale unor lucrări muzicologice (*Istoria muzicii la români* de M. Gr. Poslušnicu - 6 mai 1928),

Prezentarea *Istoriei muzicii la români* de Mihail Postușnicu –
6 mai 1928 - XIV – 255

pledând pentru așezarea locul muzicii în angrenajul cultural - *Arta muzicală în cultura românească* - iunie – iulie 1928 etc. Nu sunt neglijați interpreții unor lucrări semnificative, deveniți, personaje ale cronicilor din marile cotidiene, dirijori: George Georgescu, Ion Nonna Otescu, Egizzio Massini, Ionel Perlea, Constantin Silvestri, Ionel Perlea, Alfred Alessandrescu, Antonin Ciolan, Theodor Rogalski, Mircea Basarab, sau violonistul Sandu Albu ș. a.

Multe pagini din volumele de corespondență sunt edificatoare pentru reliefaarea eforturilor muzicologului de a afla de la specialiști români și străini date esențiale pentru figurile intrate în vizorul cercetării: Daniel Speer, Ion Caioni, Elena Teyber – Asachi, Anton Pann, Eusebie Mandicevschi, Ciprian Porumbescu, Gavriil Musicescu, Iacob Mureșianu, D. G. Kiriac, Ion Nonna Otescu, Theodor Rogalski ș. a. Prin intermediul lui Joachim Moser își procură microfilmul despre Daniel Speer.

Nu se cuvine trecută cu vederea intervenția lui Vasile Alecsandri pentru obținerea unui ajutor acordat de stat, lui Alexandru Flechtenmacher, care a ajuns într-o cumplită mizerie, deși a făcut foarte mult pentru muzica românească:

ACADEMIA ROMÂNĂ
BUCUREȘTI
1881. 31 Mai
BIBLIOTECA GEORGE BREAZU

Monsieur Paulsen,

Veuillez vous en prouver votre amitié.
Flechtenmacher, vous savez que vous en êtes le premier.
Flechtenmacher qui a tant travaillé pour la musique
Nationale et qui actuellement se meurt de tristesse.
Vous êtes chargé de présenter un rapport à la
Chambre pour lui faire obtenir un secours, sous forme de
reconnaissance nationale, à l'instar de celle octroyée par
M. de Mevius, à l'instar de celle octroyée par M. de Mevius
et de celle octroyée par M. de Mevius, avant la fin
de la session parlementaire. Vous serez œuvre de charité, de
patriotisme et d'amitié.

Veuillez
V. Alexandri

562

BIBLIOTECA GEORGE BREAZU
ACADEMIA ROMANA
BUCUREȘTI
1881 31 mai

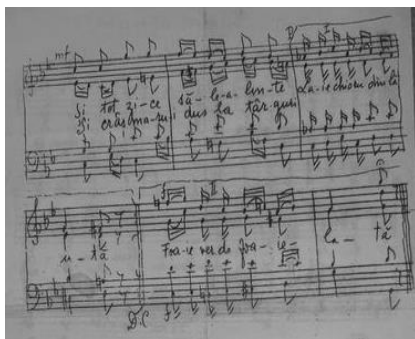
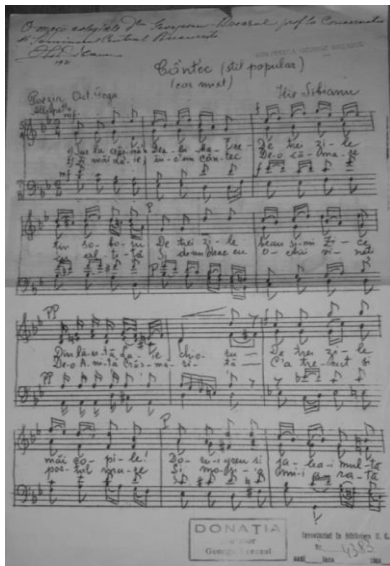
Monsieur Paulsen,

Veuillez vous en prouver votre amitié ?
Flechtenmacher qui a tant travaillé pour la musique nationale
et qui actuellement se meurt de tristesse.
Vous êtes chargé de présenter un rapport à la
Chambre pour lui faire obtenir un secours, sous forme de
reconnaissance nationale, à l'instar de celle octroyée par
M. de Mevius, à l'instar de celle octroyée par M. de Mevius
et de celle octroyée par M. de Mevius, avant la fin
de la session parlementaire. Vous serez œuvre de charité, de
patriotisme et d'amitié.

Tout à vous
V. Alexandri

Scrisoarea lui Alexandri pentru ajutorarea lui Flechtenmacher –
Fond George Breazu – XVII – Scrisori 562

Se poate afirma că nu există creație muzicală românească valoroasă asupra căreia muzicologul să nu se pronunțe, putându-se vorbi de un adevărat program de susținere și încurajare a creației autohtone. La fondul său documentar se poate apela chiar pentru muzicieni a căror creație este mai puțin cunoscută, cum ar fi, Ioan Scarlatescu, Filip Lazăr (prelucrarea pentru 6 voci *Paparudele*, sau corul *Din cântec*), sau Ilie Sibianu. Cu studii la Viena, e cunoscut foarte puțin ca pianist și ca profesor, numărându-se printre cei care au pus bazele școlii pianistice de la Iași și Cluj, printre elevii săi numărându-se Emanoil Elenescu și Tudor Ciortea. Breazu a conservat o creație corală a acestui muzician complex necunoscut, care merită luată în seamă pentru completarea profilului său, dar și a creației compozitorilor ce au prelucrat coral melodii populare - (*Cântec, în stil popular*, pe versuri de Octavian Goga, cu dedicația pentru Breazu).

Cântec (în stil popular) de Ilie Sibianu – IX - 4383 – 1921

Acestora se adaugă interpreți mai puțin cunoscuți, sau cunoscuți parțial doar în ultima vreme, ca pianistii Mândru Katz, George Boskoff și Miron Șoarec, dirijorul Edgar Cosma și alții. Timp de 14 ani Breazul a semnat cronică muzicală a cotidianului *Cuvântul* (1920 – 1933), cântărind fiecare eveniment cu responsabilitate și autoritate, oferind soluții viabile pentru viața muzicală românească, înfruntând riscuri de tipul provocării la duel de către Egizio Massini, deranjat de aserțiunile criticului muzical. El ridică arta la dimensiunea misiunii și îmbină analiza interpretării cu cea a creației.

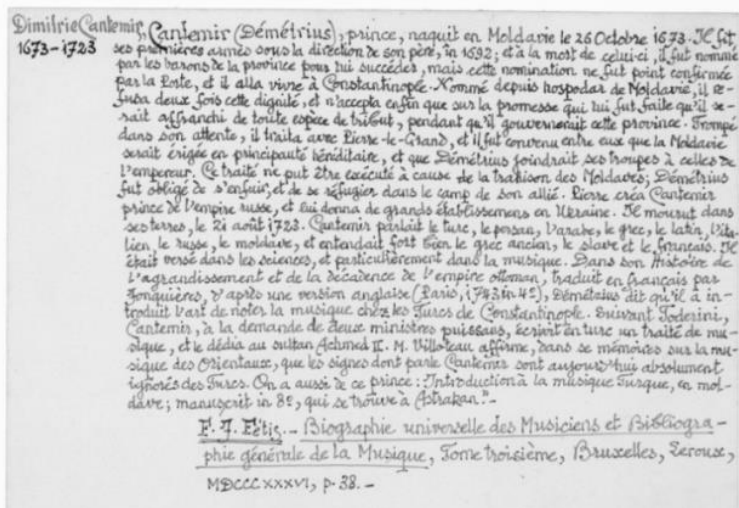
Preocupările constante pentru **istoria muzicii românești** au fost conturate și în studiul comemorativ amintit²⁵⁷ și în monografia publicată recent²⁵⁸ și s-au concretizat în prezentarea cronologică a datelor reprezentative din trecutul nostru spiritual, în masivul volum menționat *Patrium Carmen*, extrase din cele mai diverse surse documentare păstrate în continuare în propria arhivă bibliografică, începând cu datele din trecutul traco-dacic, continuate cu mărturiile călătorilor străini atrași de fenomenul muzical românesc, urmărind rosturile psihologice, artistice, culturale și estetice ale melosului

popular, școlile de psaltichie din îndepărtatele veacuri medievale, până la marile personalități ale secolelor al XIX-lea și al XX – lea: Anton Pann, Ciprian Porumbescu, Gavriil Musicescu, Iacob Mureșianu, Eusebie Mandicevschi, D. G. Kiriac, Ion Vidu etc. ajungând la contemporanii săi, Sabin Drăgoi, Tiberiu Brediceanu, Mihail Jora, Theodor Rogalski, și culminând cu George Enescu –personalități prezentate în diferite studii și articole publicate în timp, în cursul de *Istoria muzicii românești*²⁵⁹ și în materialele ce alcătuiesc primele volume de *Pagini din istoria muzicii românești*.

Cele șase volume ale lui George Breazu - *Pagini din istoria muzicii românești*

Pentru prezentarea personalității complexe a lui **Dimitrie Cantemir** apelează la materialele lui Teodor Burada, dar și la bibliografia europeană.

Fișa 1568 – extras din *Biographie universelle des Musiciens...*
de F. J. Fétis, 1836

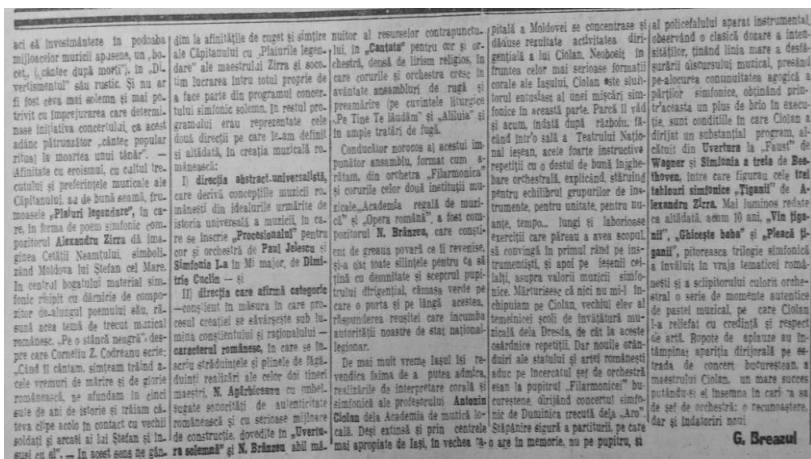
Un dosar purtând titlul *Cantemir* cuprinde 113 fișe extrase din lucrările savantului, în limbi străine și din referirile unor cercetători europeni la eminentul reprezentant al muzicii.

Foarte interesantă este fișa extrasă din cartea lui **François Recordon**, tânărul elvețian, secretar al lui Ion Vodă Caragea, cuprinzând date despre muzica românească a primelor decenii ale secolului al XIX – lea – *Lettres sur la Valachie* - publicată la Paris, în 1821, cu insistențe asupra dansurilor valahe. Este nu numai prima trimitere la această importantă sursă bibliografică pentru istoria muzicii românești, dar se pare și singura abordare a documentului primar.

În mai multe materiale Breazul considera că, în materie de creație muzica românească, se conturaseră la timpul său, două direcții:

1) cea „**abstract – universalistă**, care derivă concepțiile muzicii românești din idealurile urmărite de istoria universală a muzicii” în care înscrisa, din concertul prezentat, *Simfonia I* de Dimitrie Cuclin și suita pentru cor și orchestră *Procesiunea* de Paul Jelescu;

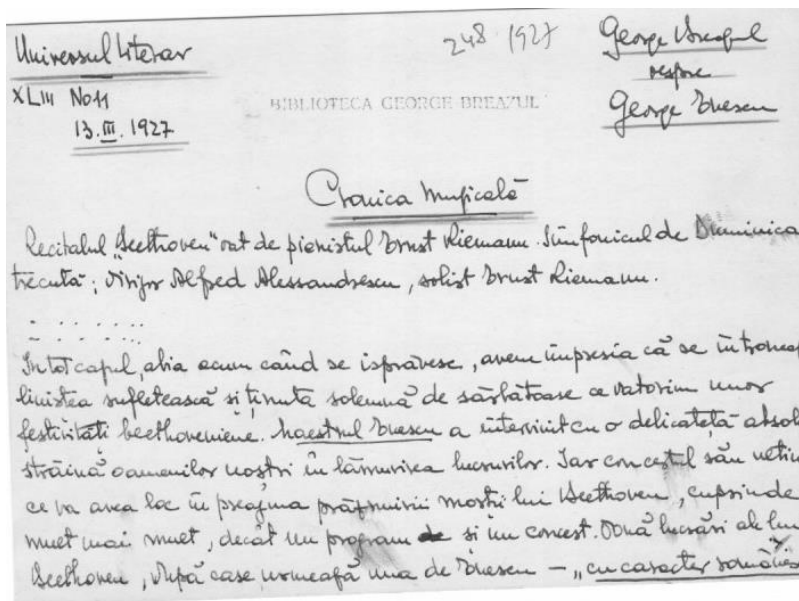
2) direcția care afirmă categoric – conștient în măsura în care procesul creației se săvârșește sub lumina conștientului și raționalului – **caracterul românesc**, în care se înscriu străduințele și plinele de făgăduință realizări ale celor doi tineri maeștri, N. Agârbiceanu, cu îmbelșugate sonorități de autenticitate românească și cu serioase mijloace de construcție, dovedite în *Uvertura solemnă* și N. Brânzeu, abil mânuitor al resurselor contrapunctului, în cantata pentru cor și orchestră, densă de lirism religios în care corurile și orchestra cresc în avântate ansambluri de rugă și preamărire (pe cuvintele liturgice *Pre Tine Te lăudăm* și *Aliluia* și în ample tratări de fugă²⁶⁰.

Fragment din cronica muzicală a lui Breazu din *Acțiunea*, 17 decembrie 1940

Preocupările multilaterale ale profesorului și ale cărturarului de largă respirație culturală i-au servit imbolduri pentru **abordarea istoriei muzicii universale**, susținând conferințe, emisiuni radiofonice, cursuri, lăsându-ne studii și numeroase fișe destinate celor mai diverse aspecte ale domeniului: genuri și forme muzicale: liedul, sonata, simfonia, opera, poemul simfonic, rapsodia, sau epoci stilistice, lucrări, ori reprezentanți ai literaturii muzicale, etc., ale căror ciorne, corchiri etc. sunt înregistrate în fondul ce-i poartă numele.

Cele mai cunoscute rămân materialele consacrate lui Mozart – la loc de cinste situându-se omagiul românesc la bicentenarul genialului compozitor, publicat în 1956 și amintit deja, prezentării lui Glinka²⁶¹ și a lui Beethoven, a cărui creație o găsim în mai multe cronici muzicale, la centenarul morții titanului propunând manifestări omagiale²⁶² etc.

Fișa cronicii din *Universul literar* 13 martie 1927

Despre compozitorul rus **M. I. Glinka** susținuse la 1 iunie 1954, sub auspiciile Academiei Române, conferința intitulată *M. I. Glinka – întemeietorul școlii muzicale naționale ruse 150 de ani de la naștere* și printre fișele nefinalizate se găsește și cea intitulată *Glinka și noi*. Mai multe fișe rezumă forme de valorificare a folclorului rus în creațiile lui Glinka, Mussorgski, Ceaikovski. La fiecare din aceste materiale, mai ample, sau mai succinte, autorul are în vedere aspecte legate de legăturile lor cu viața culturală românească. Întâlnim în cronicile sale atitudini critice la interpretările unor lucrări

simfonice semnate de Haydn, Mozart, Beethoven, Berlioz, Franck, Ceaikovski, Dvořák, Debussy, Mascagni, Stravinski, Richard Strauss, Bartók, (aceștia patru din urmă prezenți în România și în calitate de interpreți, dirijori, ultimul ca pianist), Ravel, Szymanowski, Casella – cei din urmă menționați onorând pupitrele concertelor simfonice și ale reprezentațiilor de operă din București - precum și ale opusurilor lui Monteverdi, Pergolesi, Rossini, Weber, Verdi, Wagner, Halévy, Mussorgski, Puccini, Delibes etc.

Feruccio Busoni interesa lumea muzicală pentru programul său de transformare a esteticii neoclasicismului într-o „limbă muzicală general vorbită și general înțeleasă”. **Arnold Schönberg** este considerat „nestorul tendințelor ultramoderne în muzica germană”; iar despre Kurt Sachs reținea că „a izbutit să descifreze inscripțiile cuneiforme de pe niște lespezi de cărămidă”, confirmând previziunile lui Riemann privind pentatonismul, dar atrăgând atenția că „nu bănuie Sachs ce elemente pentatonice conține muzica noastră populară”.

NOTE BIBLIOGRAFICE

230 - Cosma, Octavian Lazăr – *Hronicul muzicii românești*, vol. I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, București, Editura muzicală, 1973, 1974, 1975, 1976; 1983, 1984, 1986, 1988, 1991;

231 - Breazul, George – *Un capitol de educație muzicală*, Extras din Omagiu lui Constantin Kirițescu, București, Editura Cartea Românească, (1937);

232 - Breazul, George - *Din nevoile învățământului muzical în școala secundară Concursul coral interșcolar*; în: *Muzica*, București, An. III, nr. I, ianuarie 1921, pp. 7 – 8; Republicat în: *Pagini din istoria muzicii românești*, vol. VI..., pp. 252 - 254;

233 - Diac, George – *Gheorghe Stephănescu – Un mare nedreptățit*; în: *Muzica*, București, An III, nr. 1, ianuarie 1921, p. 9; Republicat în: Breazul, George – *Pagini din istoria muzicii românești*, vol. III, Ediție îngrijită și prefată de Gheorghe Firca, 1974, pp. 393 – 394;

- 234 - Breazul, George – *Scrisori și documente*, vol. I, Ediție îngrijită și adnotată de Titus Moiescu, prefață de Gheorghe Firca, București, Editura muzicală, 1984, p. 19;
- 235 - Costin, Max(imilian) și Breazul, G(eorge) – *Metodă de vioară*, partea I, poziția I, pentru școli normale, conservatoare particulare și învățământ individual, Craiova, Editura Scrisul Românesc, (1937);
- 236 - Crainic, Nichifor – *Curentul*, 31 decembrie 1928.
- 237 - Ciobanu, Gheorghe – *Aportul lui G. Breazul la dezvoltarea folcloristicii muzicale românești*; în: *Revista de Folclor*, București, nr. 5 – 6, 1966, p. 524; Republicat în: *Studii de etnomuzicologie și bizantinologie*, vol. II. București, Editura muzicală, 1979, p. 117;
- 238 - Brumar, Ada – *Criterii axiologice în scrierile de cronică muzicală ale lui George Breazul*; în: *Studii de muzicologie*, vol. XXI, București, Editura muzicală, 1989, p. 14; Studiul a fost republicat în: Brumar, Ada – *Însemnări răzlețe*, București, Editura muzicală, 2008, p. 113;
- 239 - Breazul, G. - *Take sau Petrake*; în. *Cuvântul*, București, 3 aprilie 1933, op. cit.; republicat în: Breazul, George – *Pagini din istoria muzicii românești*, vol. III, p. 349;
- 240 - Brumar, Ada – *Op. cit, loc cit.*;
- 241 - Breazul, George – *Scrisori și documente*, vol. III; Ediție îngrijită și adnotată de Titus Moiescu, Traducerea scrisorilor din limba germană de Ortansa Țițeu – Vernescu, București, Editura muzicală, 1997, p. 150 - 151;
- 242 - *Breazul, George*; în: *Encyclopédie de la musique*, Paris, Edit. Fasquelle, 1958, p. 446;
- 243 - Breazul, George – *La musique roumaine*; în: *Encyclopédie de la Musique* – tome III, Paris, Fasquelle, 1961, pp. 977 – 980;
- 244 - *Petițiune*; în: *Muzica*, București, An III, nr. 12, decembrie 1921, p. 234;
- 245 - (Breazul, George) - George Diacu - *Necesitatea fundării unei biblioteci muzicale*; în: *Universul literar*, București, An XLIII. nr. 31, 31 iulie 1927, p. 494; Republicat fragmentar în: *Pagini din istoria muzicii românești*, vol. IV..., pp. 239 - 240; Republicat integral în: *Pagini din istoria muzicii românești*, vol. VI..., pp. 34 - 36;
- 246 - Breazul, G. – *Știri autohtone și exhibițiuni. Suita în Do major de George Enescu. De la Operă*; în: *Cuvântul*, București, 14 noiembrie 1927, p. 1 – XIV - 252;
- 247 - Vasile, Vasile - *Societatea Compozitorilor Români, moment crucial în istoria muzicii românești și consecințele asupra culturii naționale*; în: *Muzica*, Serie nouă, Anul XXI, nr. 4 (84), octombrie – decembrie 2010, pp. 41 – 89;

- 248 - Breazul, G(eorge) - *Audiția inaugurală a Societății Compozitorilor Români*; în: *Mișcarea*, București, An I, nr. 5, 13 decembrie 1924;
- 249 - Breazul, G. – *Avem orchestră simfonică? (Cu prilejul concertelor simfonice de până acum)*; în: *Cuvântul*, București, 15 octombrie 1928, p. 1;
- 250 - Breazul, G. - *Simfonicele. Enescu și Andricu. Tenorul Tito Schipa*; în: *Cuvântul* din 17 noiembrie 1930, p. 1;
- 251 - Vasile, Vasile - *Personalitatea lui Dinu Lipatti reflectată în scrisul lui George Breazul*, comunicare susținută la simpozionul internațional „Dinu Lipatti”, București, 25 aprilie 1995, publicată în: *Dinu Lipatti – contemporanul nostru*, București, 1996, pp. 70 – 73;
- 252 - Vasile, Vasile - *Alexandru Voevidca Folclor muzical din Bucovina*; în: *Muzica*, București, nr. 8, septembrie 2016, pp. 49 – 79;
- 253 - Brumar, Ada – *Op. cit, loc cit*;
- 254 - Br. – *Muzica românească în străinătate*; în: *Muzica*, Timișoara. An VI, nr. 3, martie 1925, p. 87.
- 255 - *Dicționar enciclopedic*, vol. I, A – C, București, Editura enciclopedică, 1993, p. 342.
- 256 - Breazul, G(eorge) – *Muzica primelor veacuri ale creștinismului*; în: *Raze de lumină*, București, An VI, nr. 5, noiembrie – decembrie 1934, pp. 411 - 445; Republicată în: *Pagini din istoria muzicii românești*, vol. VI..., pp. 279 – 312;
- 257 – Vasile, Vasile - *George Breazul la semicentenarul - loc cit.*;
- 258 - Vasile, Vasile - *George Breazul – ctitoriile sale culturale – op. cit.*
- 259 - Breazul, George – *Istoria muzicii românești*, Tipografia și litografia Ministerului Învățământului, 1956 (din greșală pe copertă apare Prof. M. Breazul);
- 260 - Breazul, G(eorge) – *Concert simfonic solemn. A. Ciolan dirijează Filarmonica*; în: *Acțiunea*, București, An I, nr. 87, 17 decembrie 1940, p. 2; (sublinierile aparțin autorului articolului);
- 261 – Breazul, G(eorge) – *Glinka*; în: *Probleme de muzică*, București, nr. 2, 1957;
- 262 - Breazul, G(eorge) - *Comemorarea lui Beethoven în școala secundară*; în: *Cuvântul*, București, An III, nr. 697, 28 februarie 1927, pp. 1 –2; Republicat în: *Pagini din istoria muzicii românești*, vol. VI..., pp. 204 –207;

SUMMARY

Vasile Vasile

The *George Breazul* fund at the Union of Romanian Composers and Musicologists Library

The monography I wrote for the great ethnomusicologist, musicologist, professor and musical critic George Breazul have bound me to investigate a rich documentary fund named after him at the Union of Romanian Composers and Musicologists Library. It is all that Breazul collected over his entire life and that, in part, served him for the studies he finalized, some of the being published after his death. This enormous fund contains books, scores, magazines, enciclopedias, letters, programs, chronicles – most of them being in a manuscript form, undiscovered – has a complicated history în Lămâiței Street in Filaret area, threatened by the bombing of the World War II, the failed attempt to move everything to Craiova and, at last, the donation made for the Composers' and Musicologists' Union library by Breazul's wife, a true Penelope.

This article wishes to be a guide through a wide ocean – *George Breazul* Library – maybe the most important private libraries in our country, a real treasure of the Romanian musicology waiting to be developed.

Traducerea rezumatelor: Andra Apostu
